

Ülevaade Laste Vaimse Tervise Keskuste tööst

Anne Kleinberg

MD, PhD

Tallinna Lastehaigla Psühhiaatriakliiniku juhataja

05.06.2015

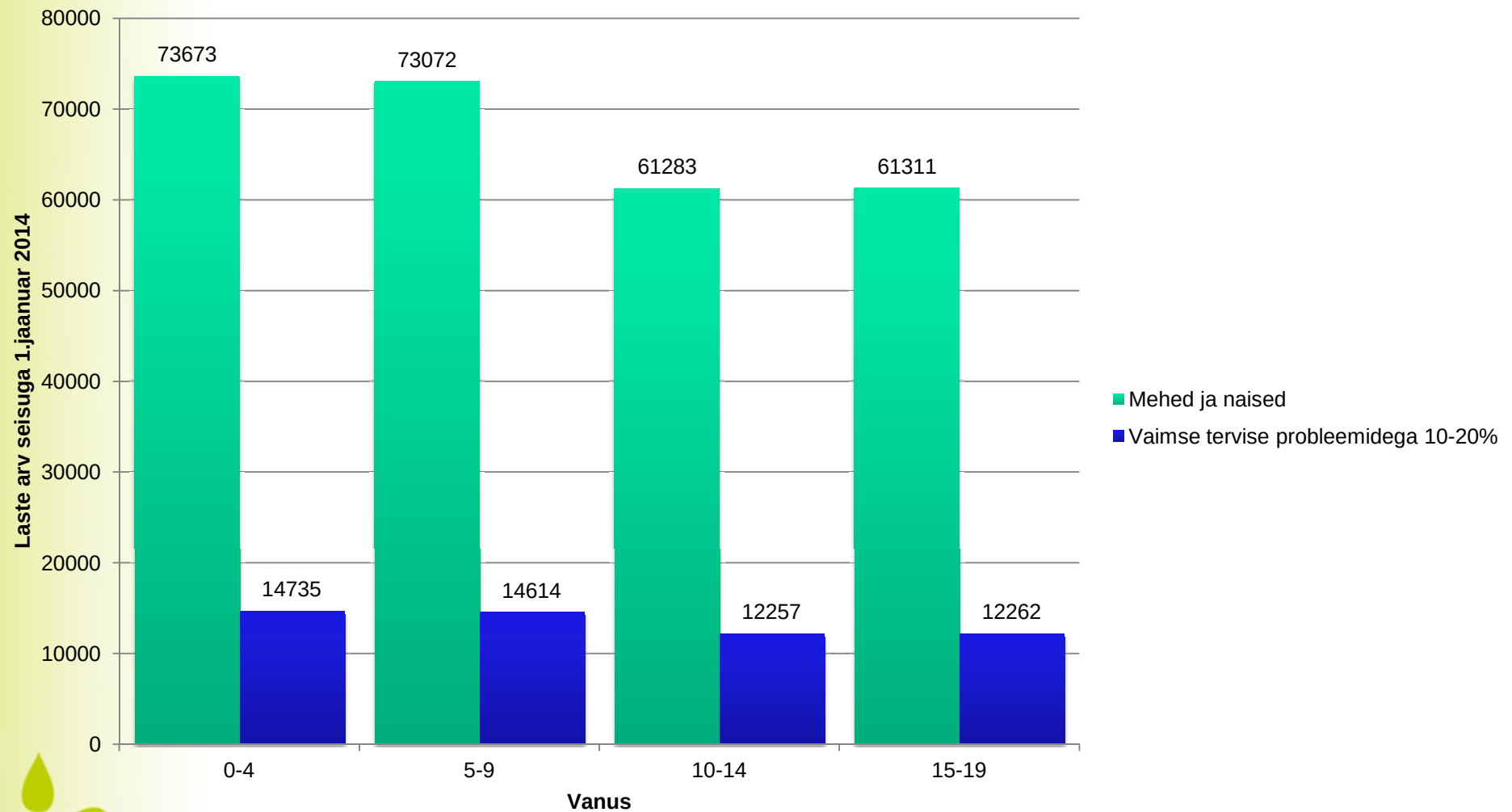
SOTSIAALMINISTEERIUM

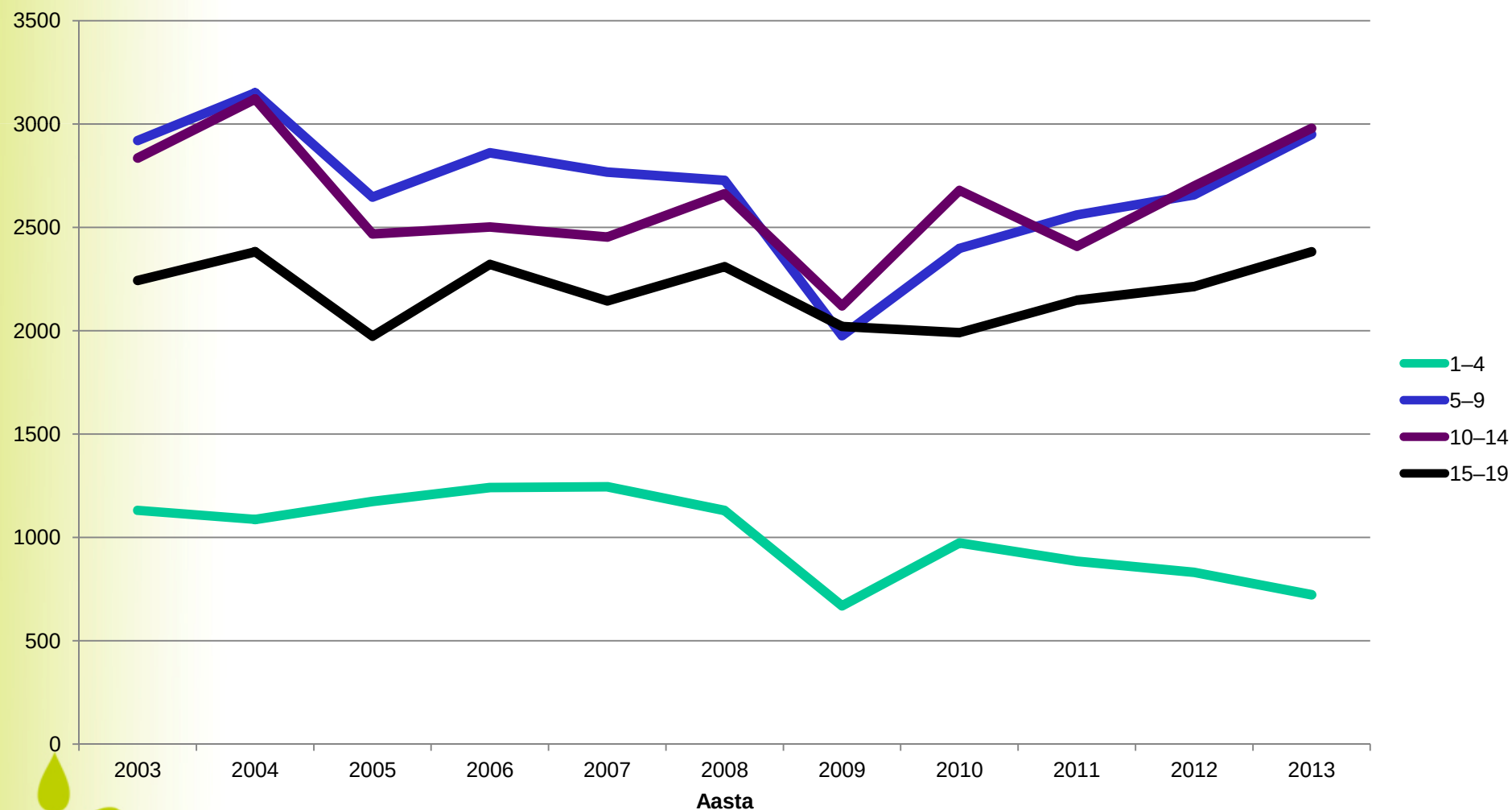
Eellugu

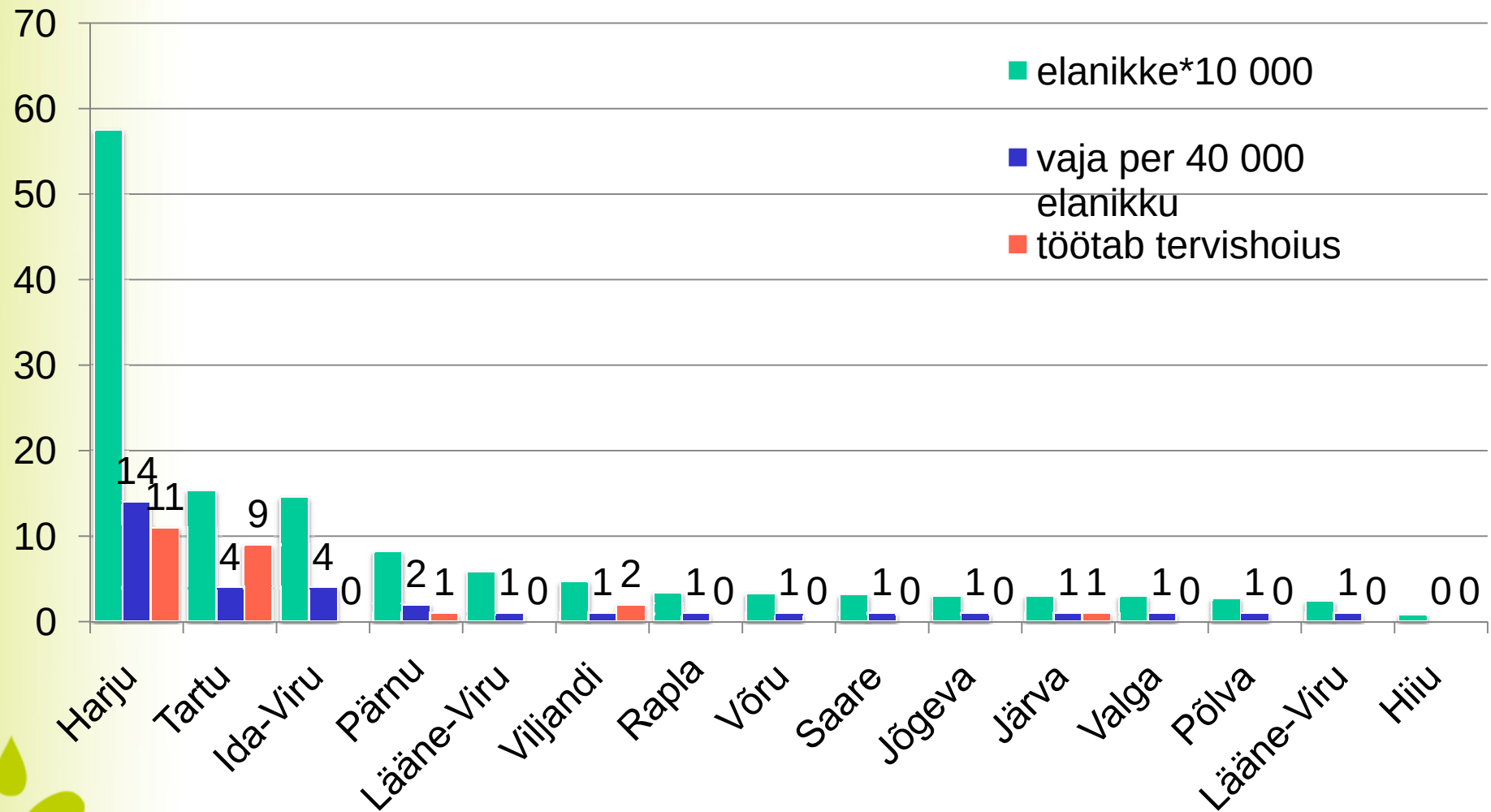
Vaimse tervise probleemidega laste arv aastal 2014?

Uued psühhiaatrilised haigusjuhud 100 000 elaniku kohta 2003-2013, vanus 1-19 aastat (TAI, 2014)

Lastepsühhiaatrite vajadus Eestis

Sissejuhatus

- **Osa** Sotsiaalministeeriumi programmist “Rahvatervis”
- **Üldeesmärk:** Rahvatervis on paranenud ja ebavõrdsus tervise osas on vähenenud
- **Programmi partner:** Norra Rahvatervise Instituut
- **Eelarve:** 10 484 706 eurot, s.h Norra toetus 8 912 000 eurot
- **Programmi lõpptähtaeg:** 30.04.2016

Programmi rakendusskeem

4 eelnevalt kindlaksmääratud projekti

1. **Tallinna Laste Vaimse Tervise Keskuse loomine**
2. Pikaajalise ravi- ja rehabilitatsiooniteenuse arendamine raske ja püsiva psüühikahäirega lastele
3. Integreeritud teenuste kontseptsiooni loomine laste vaimse tervise parandamiseks
4. Nakkushaiguste ennetamine ja ravi vanglates

3 avatud taotlusvooru

1. **Regionaalsete vaimse tervise keskuste väljaarendamine**
2. Veebipõhiste teenuste arendamine vaimse tervise ja reproduktiivtervise valdkonnas
3. Tervist edendavad sotsiaalkampaaniad ja koolitused

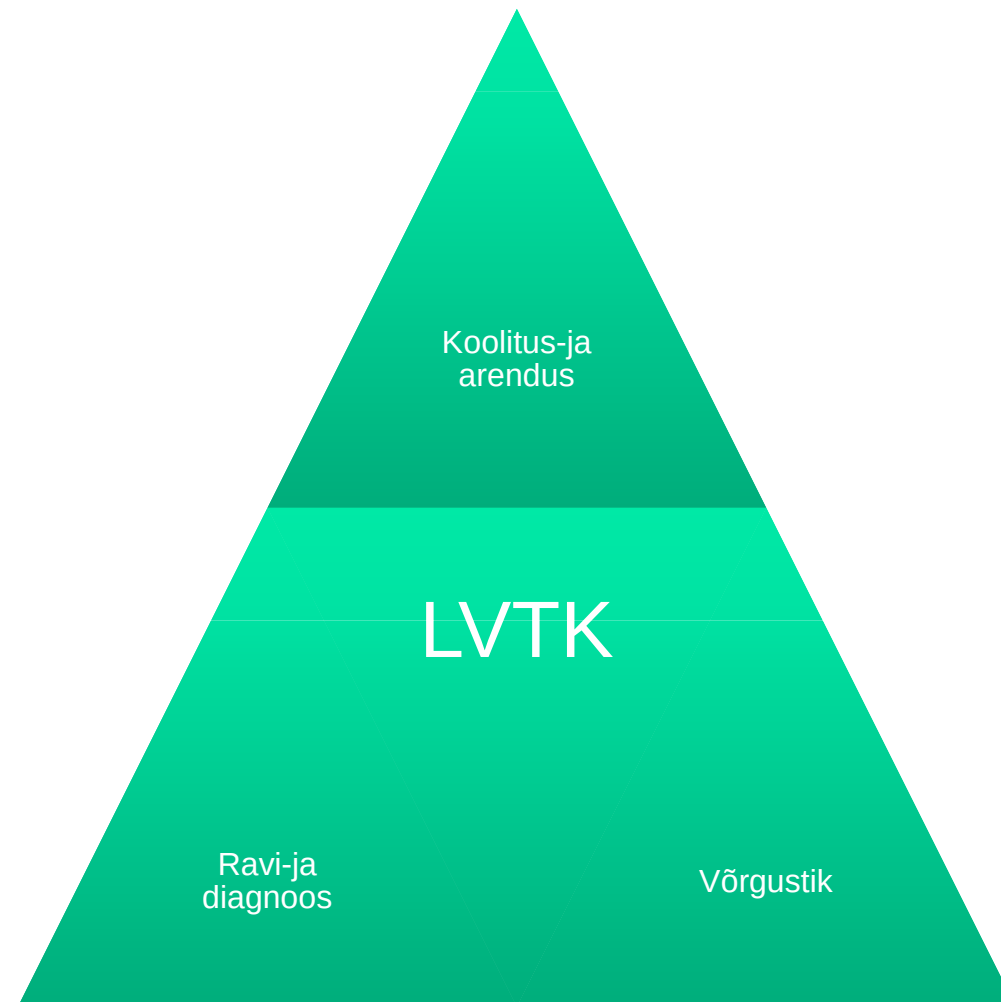
Regionaalsed laste vaimse tervise keskused

Projektide elluviijad

- Põhja-Eesti – **SA Tallinna Lastehaigla juuni 2013-aprill 2016**
- Lõuna-Eesti – **SA Tartu Ülikooli Kliinikum** (partneritena kaasatud Põlva, Valga ja Lõuna-Eesti haigla, Tartu Laste Tugikeskus, Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Tartu Ülikooli Kliinikumi Lastefond)
- Ida-Viru – **SA Tartu Ülikooli Kliinikum koostöös SA Ida-Viru Keskhaiglaga** (partneritena kaasatud PERH, Narva haigla ja Tartu Ülikooli Kliinikumi Lastefond)
- Pärnumaa (sh. Saaremaa ja Viljandimaa) – **SA Pärnu Haigla** (partneritena kaasatud Viljandi Haigla, Pärnu Maavalitsus, Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž, Pärnu Õppenõustamiskeskus; Politsei- ja Piirivalveamet Lääne Prefektuur, Põhjamaade-Balti laste ja noortega töötavate professionaalide organisatsioon ja Drammeni haigla Norras)

Vaimse Tervise Keskuse kontseptsioon

Vaimse tervise teenuste arendamine

- Amb. teenused kättesaadavad kõikides keskustes ja piirkondades
 - Sh.
 - psühhoteraapia (individuaalne-, pere- ja grupiteraapia)
 - mobiilne lastepsühhiaatriline abi teenus (sh. Koduravi)
 - telefoni –ja internetinõustamine
 - vaimnetervis@lastehaigla.ee
 - perearst@lastehaigla.ee
- Stats. teenused Tallinnas ja Tartus
 - Sh.
 - spetsialiseerumine vanusegruppidest lähtuvalt
 - noorukite söömishäirete statsionaarne ravi

Vaimse tervise teenuste arendamine

- Vaimse Tervise Keskuse ehitamine

Vaimse tervise teenuste arendamine

- Regionaalsed vaimse tervise kabinetid Lõuna-Eestis ja Ida-Virumaal
 - Vaimse tervise õde+kliiniline psühholoog+sotsiaaltöötaja
 - Lastepsühhiaatri poolt superviseeritud

Mobiilne lastepsühhiaatriline abi

- Mobiilse meeskonna koolitamine
 - Toimub Arenaflexible meetodi ja koduravi teenuse integreerimine senisesse praktikasse
- Sihtgrupp - raske psüühikahäirega alaealine, kes on käesolevalt akuutses ja raskes psühhiaatrilises kriisis, mis ilma koduravi teenuseta vajaks hospitaliseerimist
- Kui haiglaravi ja tavapärane ambulatoorne ravi ei ole olnud piisav; puudub näidustus statsionaarse ravi kohaldamiseks; lapse igapäevaeluga toimetulek ja koolikohustuse täitmine psüühilisest häirest tingituna on häirunud ja pere enda ressursid on ebapiisavad

Koolitus-ja arendustegevus

- Ennetus ja teavitus
 - Infopäevad ja juhendmaterjalide koostamine
 - loengud esmatasandi tervishoiu, haridus- ja sotsiaalsektori spetsialistidele
 - Koolitus-ja tugigrupid lapsevanematele
- Koolitus keskuste personalile
 - supervisioon
 - õppereisid ja konverentsidel osalemine
 - psühhodiagnostika vahendite täiendamine
 - regulaarsed vaimse tervise õdede ühisseminarid

Võrgustikutöö

- Võrgustikutöö
 - võrgustikukohtumised sotsiaal- ja haridussektori spetsialistidega
 - Siduserialade supervisioonigrupid
 - Õpetajad
 - Koolipsühholoogid
 - Lastekodude personal
 - Lastekaitsetöötajad jne.
 - keskuste omavahelised kohtumised

Tegevuse tulemuslikkuse hindamine

- Projekti perioodi indikaatorid
 - Kvaliteediindikaatorite süsteem QNIC
 - Patsientide rahulolu
 - Personali rahulolu
 - Patsientide toimetuleku hindamine (C-GAS)

Lastepsühhiaatria teenuste kvaliteedihindamise süsteemi piloteerimine

- Põhineb Inglismaal arendatud kvaliteedisüsteemil QNIC (*Quality Network for Inpatient Children and Adolescent mental health services*) ja QNCC (*Quality Network for Community Children and Adolescent mental health services*).
- Kvaliteedihindamisel kaks osa: enesehindamine (*self review*) ja välishindamine (*peer review*). Lisaks on võimalus osakonna akrediteerimiseks.
- Eestis on 2015a. süsteemiga liitunud 3 statsionaarset osakonda ja (LH, PERH ja TÜK) 1 ambulatoorne meeskond (Pärnu haigla).
- Välishindamised toimusid: 16.04 Pärnu haiglas; 17.04 Tallinna Lastehaiglas; 06.05 Tartu Ülikooli Kliinikumis ja 07.05 PERH-s.

Kvaliteedistandardid

QNIC

1. Keskkond ja varustus
2. Personal ja väljaõpe
3. Teenuste kättesaadavus, osakonda vastuvõtmine ja väljakirjutamine
4. Ravi korraldus ja raviplaan
5. Informatsioon, nõusolek ja konfidentsiaalsus
6. Laste õigused ja turvalisuse tagamine
7. Juhtimistavad ja korraldus

QNCC

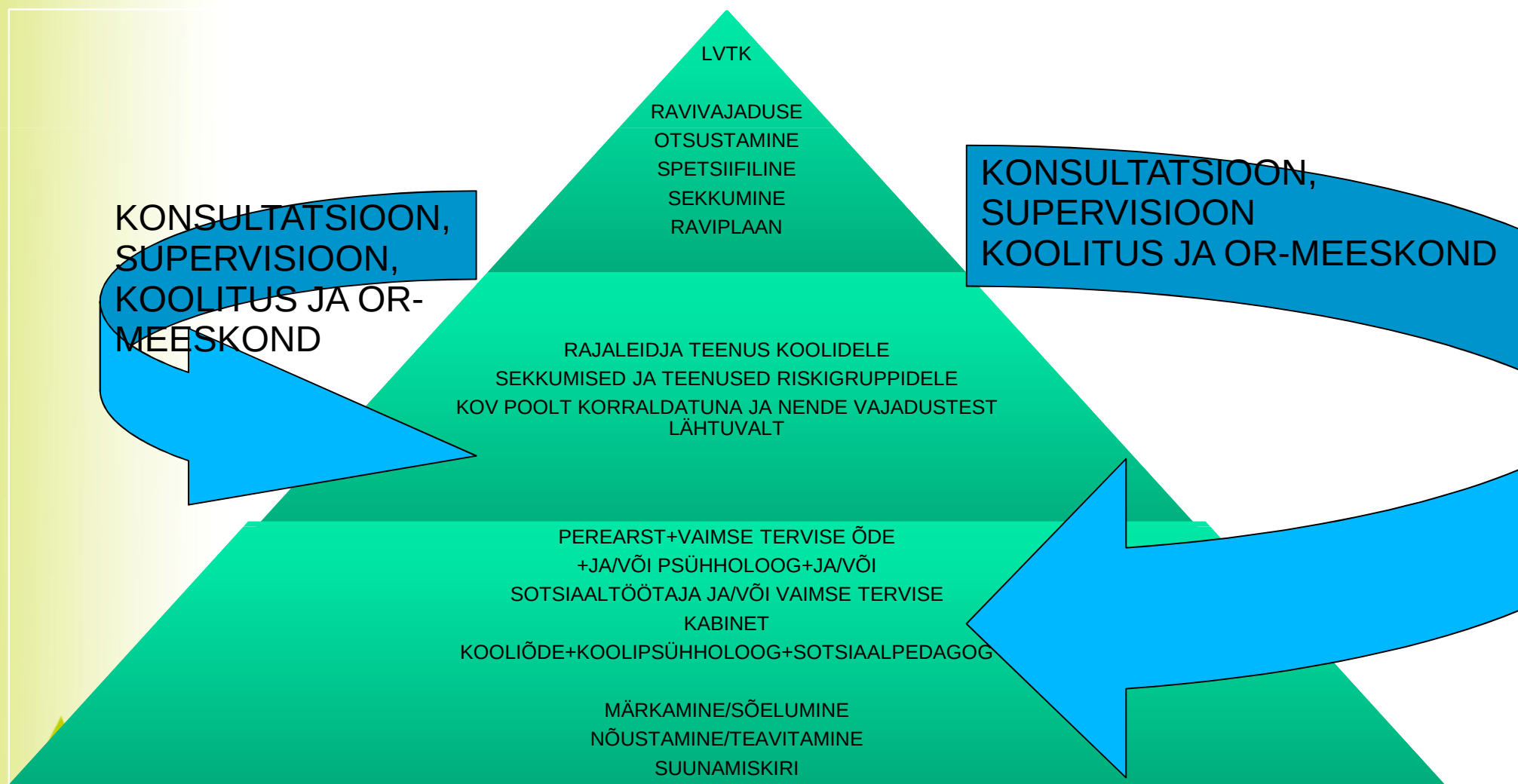
1. Ravile suunamine ja teenuste kättesaadavus
2. Seisundi hindamine ja ravi planeerimine
3. Ravi ja sekkumine
4. Informatsioon, nõusolek ja konfidentsiaalsus
5. Lapse õigused ja turvalisuse tagamine
6. Ravi korraldus
7. Asutustevaheline koostöö
8. Personal ja väljaõpe
9. Koht, keskkond ja vahendid
10. Teenuste tellimine

Põhja-Eesti LVTK projekti täiendavad eesmärgid

- Väärkohtlemise diagnostikasüsteemi arendamine
- Regionaalsete vaimse tervise keskuste arendamise koordineerimine
 - Vaimse tervise keskuste töömudeli arutelu – ühtse standardi loomine keskuste tööst ja personali vajadustest
 - Keskusi liitva ja koordineeriva koostööharjumuse säilitamine

Võrgustikusüsteemi välja arendamine koostöös teiste sektoritega ehk integreeritud teenuste kontseptsioon

Kontseptsiooni jätkusuutlikkus- ootused SM-le

- Laste psühhiaatrilise abiga seonduv süsteem
 - visioon ja valmisolek, k.a. mittemeditsiiniliste struktuuride osas
 - laste statsionaarse psühhiaatrilise abi mahu vajaduse määratlemine ja selle geograafiline jaotumus
- Erinevate tasandite sisu ja finantseerimisprintsüübid
- Koolitus-ja arendustegevus
 - Koolituskava ja eelarve

Kontseptsiooni jätkusuutlikkus - ootused haigekassale

- Statsionaarse ja ambulatoorse tegevuse lepingud
- Koduravi ja kriisilahendusmeeskonna teenus
- Sotsiaaltöötaja palgakomponent HK-teenustes

Täna kuulamast ja jõudu!

